

Predmet C-71/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

12. veljače 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Østre Landsret (Danska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

10. veljače 2020.

Druga stranka u postupku:

Anklagemyndigheden

Žalitelj:

VAS Shipping ApS

S146600L-JJ

IZVADAK

IZ

SPISA ØSTRE LANDSRETA

ODLUKA

koju je 10. veljače 2020. donijelo 20. Vijeće Østre Landsreta (Žalbeni sud regije Istok, Danska)

[omissis]

Anklagemyndigheden (Državno odvjetništvo)

protiv

VAS Shipping ApS

(ranije Sirius Shipping ApS)

[*omissis*]

U žalbenom kaznenom postupku koji je u tijeku pred Østre Landsretom (Žalbeni sud regije Istok), taj je sud odlučio Sudu Europske unije, na temelju članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), uputiti pitanje u vezi s tumačenjem članka 49. UFEU-a.

A. Činjenično stanje

- 1 Ovaj predmet odnosi se na pitanje treba li VAS Shipping ApS (ranije Sirius Shipping ApS) u kaznenom postupku proglasiti krivim zbog povrede članka 59. stavka 4. Udlændingelovena (Zakon o strancima) u vezi s člankom 59. stavkom 5. i člankom 61. istog zakona, jer je, kao vlasnik upravitelj, dopustilo ulazak u danske luke plovilima sa stranim članovima posade, unatoč tomu što ti članovi posade nisu imali radnu dozvolu niti su bili izuzeti od obveze posjedovanja takve dozvole.
- 2 Društvo VAS Shipping ApS, registrirano u Danskoj, koje je, u skladu s člankom 103. Søløvena (Pomorski zakon), vlasnik upravitelj u odnosu na četiri brodarska društva, koja su zajednički vlasnici, koja se sastoje od različitih švedskih dioničkih društava (zajednički vlasnici), optuženo je pred Østre Landsretom (Žalbeni sud regije Istok) da je u razdoblju od 22. kolovoza [orig. str. 2.] 2010. do 22. kolovoza 2011., pri ulasku u danske luke više od 25 puta četirima plovilima koja su upisana u Danski međunarodni upisnik brodova (DIS), zapošljavalo članove posade iz trećih zemalja (odnosno zemalja koje nisu države članice EU-a ni EGP-a), unatoč tomu što navedeni članovi posade nisu imali radnu dozvolu niti su bili izuzeti od obveze posjedovanja takve dozvole u skladu s člankom 14. Udlændingelovena.
- 3 VAS Shipping ApS u 100-postotnom je vlasništvu švedskog društva Sirius Rederi AB i registriran je [*omissis*] u Danskoj. To trgovačko društvo osnovano je 16. ožujka 2010. i njime upravlja direktor s boravištem u Švedskoj i tri člana uprave, od kojih dvojica imaju boravište u Danskoj. Prema dostupnim informacijama, svi sastanci uprave društva održavaju se u Danskoj i svi sastanci brodarskih društava koja su zajednički vlasnici održali su se u Danskoj s obzirom na to da su četiri predmetna plovila upisana u DIS.
- 4 Četiri brodarska društva, zajednički vlasnici, koja su zajednički vlasnici (dionička društva) s poslovnim nastanom Švedskoj, odlučila su obavljati svoju brodarsku djelatnost u Danskoj tako što su četiri predmetna plovila upisala u DIS i danski društvo s ograničenom odgovornošću VAS Shipping ApS, registriran u Danskoj, imenovala vlasnikom upraviteljem, nakon čega je to trgovačko društvo, u skladu s člankom 104. Søløvena, imalo obvezujuću ovlast sklapanja pravnih poslova koje uobičajeno sklapa brodarsko društvo. Navedena četiri plovila stoga su sredstvo kojim brodarska društva zajednički vlasnici obavljaju gospodarsku djelatnost u

Danskoj pa se upis u DIS stoga ne može odvojiti od ostvarivanja slobode poslovnog nastana (vidjeti predmet C-221/89, Factortame i dr.).

- 5 VAS Shipping ApS naveo je da nijedan pomorac koji je državljanin treće zemlje ni u kojem trenutku prilikom ulazaka u danske luke ne napušta plovilo i da sve poslove na kopnu obavlja dansko kopneno osoblje koje zapošljava luka pristajanja.
- 6 Sporne su činjenice iz predmeta koje uključuju pitanje jesu li i koliko je državljanina trećih zemalja bilo na navedenim četirima plovilima, razdoblje tijekom kojeg su se ondje nalazili, i koliko su puta predmetna plovila ušla u danske luke.

B. Dosadašnji postupak [orig. str. 3.]

- 7 Byretten i Odense (Općinski sud u Odenseu) donio je prvostupanjsku presudu u ovom predmetu 4. svibnja 2018. naloživši trgovačkom društvu VAS Shipping ApS plaćanje kazne u iznosu od 1 500 000 danskih kruna. Byretten je utvrdio da je VAS Shipping ApS povrijedio odredbe Udlændingelovena i da su odredbe Udlændingelovena predstavljale ograničenje slobode poslovnog nastana u skladu s člankom 49. UFEU-a u vezi s njegovim člankom 54., ali da je ograničenje opravdano važnim razlozima u općem interesu i da se njime ne prekoračuje ono što je nužno. Odluka Byrettenu i Odense obrazložena je na sljedeći način:

„Zaključuje se da su odredbe Udlændingelovena u vezi s plovilima koja su ušla u Dansku u vrijeme nastanka činjenica bile takve da je plovilo sa stranom posadom bez radne dozvole od svibnja 2015. u danske luke moglo ući 25 puta godišnje odnosno 28 puta godišnje ako se tri ulaska odnose isključivo na ulaske u brodogradilišta. Četiri plovila koja su predmet kaznenog postupka zapošljavala su strane državljane bez radne dozvole u vrijeme koje je navedeno u optužnici. Budući da su se pravila primjenjivala, odlučujući je bio isključivo ulazak plovila. Ako su strani državljani bili na plovilu prilikom 26. odnosno 29. ulaska plovila u danske luke, oni su morali su imati radnu dozvolu. Dakle, prilikom 26., odnosno 29. ulaska, plovila bi se mogla smatrati plovilima koja su postala dansko radno mjesto, za koje se zahtijeva radna dozvola.

Sirius Shipping ApS bio je vlasnik upravitelj u odnosu na četiri plovila te je, u razdoblju od 22. kolovoza 2010. do 22. kolovoza 2011., mogao ući u danske luke samo 25 puta jer je na plovilima zapošljavao strane radnike bez radne dozvole. Utvrđeno je da su tijekom tog razdoblja plovila u danske luke ušla više od 25 puta.

Svjedok Jan Anker dao je izjavu u vezi s automatskim identifikacijskim sustavom (AIS) te je Byretten utvrdio da je ta izjava u skladu s evidencijama plovila. AIS se može smatrati sveobuhvatnim i mnogo pouzdanijim od Lloydova registra brodova. Ako između njih postoje proturječnosti, Byretten je utvrdio da se AIS može uzeti kao podloga za određivanje položaja plovila, također s obzirom na činjenicu da je stranka protiv koje se vodi postupak kao dokaz o suprotnome mogla predočiti dnevnik plovila i druge evidencije, što nije učinila. Niti je stranka

protiv koje se vodi postupak utvrdila da je među zapisima bilo posjeta brodogradilištu, koji bi se mogli dokazati ili potvrditi računima i dnevnicima plovila.

Plovila su registrirana u Danskoj i može se smatrati da je njima upravljao Sirius Shipping ApS; sva su plovila vila dansku zastavu te se stoga smatralo da imaju poslovni nastan u toj državi (vidjeti u tom smislu ugovor između brodarskih društava, zajedničkih vlasnika, koji je predočen u vezi s plovilom Lotus i koji je, u skladu s izjavom odvjetnika Ringsteda, navodno bio jednako sročen kao i ugovori između brodarskih društava, zajedničkih vlasnika, u vezi s ostalim plovilima). Stoga se može smatrati da se plovilima upravljalo u Danskoj, a Sirius Shipping se može smatrati stranom koja je zapošljavala i isplaćivala plaću osobama na plovilima. Zbog toga postoji osnova za kazneni progon protiv društva Sirius Shipping ApS, koje je, dakle, stranka koju treba smatrati odgovornom u ovom predmetu. Trgovačko je društvo stoga moralo poštovati primjenjiva danska pravila.

Utvrđene su različite manje pogreške u popisima posade, kojima je razlog vjerojatno način na koji su unesena imena članova posade, s obzirom na to da su popis sastavljali ljudi. U bitnome je utvrđeno **[orig. str. 4]** da su popisi točni i da je brodarsko društvo u tom pogledu prekršilo pravila.

Može se smatrati nespornim da pravila Udlændingelovena u vezi s time i povezana uredba itd. predstavljaju ograničenje stranim trgovačkim društvima koja žele imati poslovni nastan u Danskoj i time ograničenje slobode poslovnog nastana u skladu s člankom 49. UFEU-a, u vezi s člankom 54. UFEU-a. Na temelju sudske prakse Suda Europske unije može se zaključiti da se ograničenja slobode poslovnog nastana koja su primjenjiva bez diskriminacije na temelju državljanstva mogu opravdati važnim razlozima u općem interesu, pod uvjetom da su proporcionalna, odnosno da se njima može zajamčiti postizanje željenog cilja i da se njima ne prekoračuje ono što je nužno za postizanje toga cilja. Uzevši u obzir kontekst u kojem su uvedena pravila Udlændingelovena koja se odnose na posade iz trećih zemalja, opravdano je ne ugrožavati dansko tržište rada s obzirom na to da filipinski radnici imaju konkurentsku prednost pred danskom radnom snagom zbog visine plaće, te se ona mogu smatrati ograničenjem koje je opravdano važnim razlozima u općem interesu i kojim se ne prekoračuje ono što je nužno za postizanje toga cilja. Zahtjev za posjedovanje radne dozvole učinkovito je sredstvo za osiguranje stabilnosti tržišta rada, a time i za izbjegavanje poremećaja na nacionalnom tržištu rada. Slijedom toga, Byretten je utvrdio da su ta ograničenja zakonita i da nema razloga da se Sudu uputi prethodno pitanje.

Činjenica da je na državnom odvjetništvu da utvrdi da je postojalo opravdanje za uvođenje ograničenja sloboda koje su zajamčene pravom Unije ni na koji način ne utječe na prethodni navod o razlozima tih ograničenja.

U ovom predmetu prilikom određivanja kazne u obzir treba uzeti otegotne okolnosti. Strani pomorci plaćeni su manje od danskih pomoraca, što znači da se stječe financijska korist. Može se zaključiti da je povreda bila namjerna, da je u njoj sudjelovalo više plovila i da predmetni strani državljani nisu imali pravo boravka u Danskoj. Međutim, postoji određena neizvjesnost glede broja pomoraca koji su bili na plovilima i broja ulazaka brodova u danske luke. Može se nadalje primijetiti da je postupak trajao iznimno dugo zbog složenosti predmeta i pitanja prava Unije koja su se tijekom postupka postavila, činjenice da je postojao kontakt između različitih odjela i državnog odvjetništva te odvjetnika stranke protiv koje se vodi postupak i, konačno, žalbe u vezi sa statusom odvjetnika Ringsteda tijekom postupka.

Na temelju sveobuhvatnog razmatranja, čini se primjereno odrediti kaznu u iznosu od 1 500 000 danskih kruna u skladu s člankom 59. stavkom 4. Udlændingelovena, u vezi s njegovim člankom 59. stavkom 5. i člankom 61.”

C. Odredbe prava Europske unije

- 8 Relevantna odredbe prava Unije su članci 49., 52. i 54. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

D. Odredbe danskog prava [orig. str. 5.]

- 9 Relevantne odredbe u vrijeme nastanka činjenica, odnosno članci 13., 14., 59. i 61. Udlændingeloven, prema pročišćenom tekstu Zakona br. 1061 od 18. kolovoza 2010., glasile su kako slijedi:

„**Članak 13.** U Danskoj je stranac dužan imati radnu dozvolu za plaćeni ili neplaćeni rad, za samostalnu djelatnost ili pružanje usluga uz naknadu ili drugačije. Radna dozvola zahtijeva se i za rad na danskom plovilu ili zrakoplovu koji, u sklopu redovite usluge ili zbog drugih razloga, redovito pristaju u danske luke ili zračne luke. Međutim, upućuje se na članak 14.

Stavak 2. Ministarstvo izbjeglica, useljenika i integracije donosi detaljnije odredbe o mjeri u kojoj su radne dozvole potrebne za rad u teritorijalnim vodama ili u epikontinentalnom pojasu.”

Članak 14. Od zahtjeva za posjedovanje radne dozvole izuzeti su sljedeći stranci:

- (1) stranci koji su državljani neke druge nordijske zemlje u skladu s člankom 1.,
- (2) stranci na koje se primjenjuju pravila Unije u skladu s člancima 2. i 6.,
- (3) stranci koji imaju odobrenje za stalni boravak,
- (4) stranci koji imaju odobrenje za boravak u skladu s člancima 7., 8., 9., 9 b, 9 d ili 9 e,

- (5) stranci koji imaju odobrenje za boravak u skladu s člankom 9 c stavkom 1., ako je odobrenje izdano neposredno nakon odobrenja za boravak iz članka 9 b,
- (6) stranci koji imaju odobrenje za boravak u skladu s člankom 9 c, ako je odobrenje izdano strancu koji je zatražio odobrenje za boravak u skladu s člankom 7.,
- (7) stranci koji imaju odobrenje za boravak u skladu s člankom 9 c stavkom 1., ako je odobrenje izdano zbog obiteljske veze s osobom koja ima boravište u Danskoj,
- (8) stranci koji imaju odobrenje za boravak u skladu s člankom 9 c stavkom 4., ako je posao prirodno povezan s boravištem stranca u Danskoj na temelju tog boravišta.

Stavak 2. Ministarstvo izbjeglica, useljenika i integracije može odrediti da ostali stranci budu izuzeti iz zahtjeva za posjedovanje radne dozvole.

Članak 59.

[omissis]

Stavak 4. Svaka osoba koja zapošljava stranca bez tražene radne dozvole ili protivno uvjetima za radnu dozvolu kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora u trajanju do dvije godine.

Stavak 5. Činjenica da je navedena povreda počinjena namjerno ili krajnjom nepažnjom, da se povredom ostvarila ili pokušala ostvariti financijska korist za sebe ili druge ili da stranac nema pravo boravka u Danskoj smatra se otegotnom okolnosti pri određivanju kazne iz stavka 5.”

Članak 61. Trgovačka društva itd. (pravne osobe) mogu biti kazneno odgovorna u skladu s pravilima iz poglavlja 5. Kaznenog zakonika.”

- 10 U vrijeme nastanka činjenica zbog kojih je pokrenut kazneni progon, članak 33. Uredbe o strancima (bekendtgørelse nr. 270 af 22. marts 2010 om udlændinges adgang her til landet (Uredba br. 270 od 22. ožujka 2010. o pristupu stranaca Danskoj)), glasilo je:

„**Članak 33.** Od zahtjeva za posjedovanje radne dozvole izuzeti su sljedeći stranci:

[omissis] [orig. str. 6.]

(4) Osoblje na danskim teretnim plovilima u međunarodnom prometu koja ulaze u danske luke do 25 puta, tijekom kontinuiranog razdoblja od jedne godine, bez obzira na kalendarsku godinu, kada se u tu svrhu zahtijeva radna dozvola u skladu s člankom 13. stavcima 1. i 2. Udlændingelovena.

[omissis]”

11 Kao što je to jasno, u članku 14. stavku 1. Udlændingelovena naveden je niz kategorija stranaca koje su izuzete od zahtjeva za radnu dozvolu iz članka 13. stavka 1. tog zakona. Ta je odredba u vrijeme nastanka činjenica dopunjena člankom 33. Uredbe o strancima, koji se također odnosi na različite kategorije stranaca izuzetih iz zahtjeva za radnu dozvolu, uključujući kategoriju navedenu u članku 33. stavku 4.

12 Člankom 33. stavkom 4. Uredbe o strancima definiran je kriterij „redovitosti” iz članka 13. stavka 1. i 2. Udlændingelovena na način da se radna dozvola zahtijeva samo u slučajevima kada dansko plovilo ulazi u danske luke više od 25 puta tijekom kontinuiranog razdoblja od jedne godine.

13 Članci 103. i 104. Sølovena (obuhvaćeni posljednjom pročišćenom verzijom Zakona br. 1505 od 17. prosinca 2018.) glase:

„**Članak 103.** Za brod u vlasništvu zajedničkih vlasnika bira se vlasnik upravitelj.

Stavak 2. Za vlasnika upravitelja mogu se izabrati fizička osoba, društvo ili odgovorno društvo, ako ispunjava uvjete iz članka 1. stavka 2. odnosno članka 1. stavka 3.”

Članak 104. U odnosu na treće strane, vlasnik upravitelj je u skladu sa svojom ulogom ovlašten za sklapanje svih pravnih poslova koje brodarsko društvo obično sklapa. Stoga vlasnik upravitelj može zaposliti i razriješiti dužnosti zapovjednika, davati mu upute, sklapati redovno osiguranje i primati naknade koje se plaćaju brodarskom društvu. Vlasnik upravitelj ne smije bez posebnog odobrenja, prodati ili založiti plovilo ili sklopiti za njega brodarski ugovor za razdoblje duže od godinu dana.”

14 Pravila o Danskom međunarodnom upisniku brodova u vrijeme nastanka činjenica koje su dovele do kaznenog progona određena su Zakonom br. 273 od 11. travnja 1997., kako je izmijenjen Zakonom br. 460 od 31. svibnja 2000., Zakonom br. 526 od 7. lipnja 2006. i Zakonom br. 214 od 24. ožujka 2009. te glase:

„**Članak 10.** U kolektivnim ugovorima o plaći i uvjetima rada posade brodova upisanih u ovaj upisnik izričito se navodi da se primjenjuju isključivo na takvu vrstu zaposlenja.

Stavak 2. Kolektivni ugovori iz stavka 1. koje je sklopio danski sindikat odnose se samo na osobe s boravištem u Danskoj [**orig. str. 7.**] ili na osobe s kojima, u skladu s pravom Unije ili drugim preuzetim međunarodnim obvezama, treba postupati kao s osobama za koje se smatra da imaju boravište u Danskoj.

Stavak 3. Kolektivni ugovori iz stavka 1. koje su potpisali strani sindikati, mogu se odnositi samo na članove tog sindikata ili osobe koje su državljani zemlje u

kojoj je sindikat osnovan, pod uvjetom da nisu članovi drugog sindikata s kojim je sklopljen ugovor iz stavka 1.

Stavak 4. Zakon o radnim sudovima primjenjuje se samo na slučajeve u kojima je jedna od stranaka strani sindikat.”

- 15 U vrijeme nastanka činjenica koje su dovele do kaznenog progona, primjenjivala su se pravila o vizama iz Uredbe br. 270 od 22. ožujka 2010. o pristupu stranaca Danskoj. Članci 13., 16. i 19. te uredbe su, *inter alia*, glasile:

„**Članak 13.** U putovnice ili druge putne isprave stranaca stavlja se pečat prije ulaska, osim ako dotična osoba nije izuzeta od zahtjeva za vizu u skladu s člankom 14.”

Članak 16. Jedinствена виза која vrijedi za sve zemlje schengenskog prostora može se izdati ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- (1) Dotična osoba mora imati valjanu putovnicu ili drugu putnu ispravu koja joj daje pravo da putuje u Dansku i druge zemlje schengenskog prostora. Ako putovnica vrijedi samo za putovanje u jednu ili više zemalja schengenskog prostora, valjanost vize ograničuje se na tu zemlju odnosno na te zemlje. U putovnici ili na drugi način nije potrebno navesti da putovnica ne vrijedi za povratak u zemlju koja ju je izdala.
- (2) Dotična osoba mora posjedovati dostatna sredstva za uzdržavanje tijekom razdoblja planiranog boravka u zemljama schengenskog prostora i povratak u zemlju podrijetla ili domicila ili za putovanje u treću zemlju u koju će sigurno biti primljena, ili pak mora biti u mogućnosti zakonito steći ta sredstva.
- (3) Osim u slučaju posebnih razloga za suprotno, dotična osoba mora imati putno osiguranje koje pokriva sve troškove koji bi mogli nastati u vezi s repatrijacijom zbog zdravstvenih razloga, hitnim medicinskim pregledom i hitnim bolničkim liječenjem ili smrću za vrijeme njezina planiranog boravka. Putno osiguranje mora pokrivati sve zemlje schengenskog prostora za čitavo trajanje planiranog boravka ili tranzita. Minimalni iznos pokrića osiguranja mora biti 30 000 eura. Ako je podnesen zahtjev za izdavanje vize za više od dva ulaska u zemlje schengenskog prostora, putno osiguranje mora pokrivati samo razdoblje prvog planiranog ulaska i planiranog boravka u zemljama schengenskog prostora. U tom slučaju, u zahtjevu za izdavanje vize dotična osoba dužna je potpisati izjavu da je svjesna da prilikom budućeg ulaska u zemlje schengenskog prostora i boravka u njima mora imati putno osiguranje.

[...]

Članak 19. [...]

[...] [orig. str. 8.]

Stavak 5. Odjel za strance može odobriti ponovni ulazak strancu koji zakonito boravi u Danskoj.

Stavak 6. Po ovlaštenju Odjela za strance, policija može, posebice na granici, izdati vizu za boravak do 15 dana s jednokratnim ulaskom ili tranzitnu vizu u skladu sa stavkom 4. točkom 1. Točke 2. i 3. stavka 4. primjenjuju se *mutatis mutandis*. Viza iz stavka 1. ne smije se izdati ako je stranac osoba za koju je izdano upozorenje u Schengenskom informacijskom sustavu ili kojoj je zabranjen ulazak u Dansku. Po ovlaštenju Odjela za strance, policija može, u posebnim slučajevima, odobriti ponovni ulazak u skladu sa stavkom 5.”

- 16 Člancima 10. i 11. Okružnice br. 70 od 10. kolovoza 2010. o izdavanju viza na graničnom prijelazu pomorcima u tranzitu na koje se primjenjuju zahtjevi za vizu određuju se pravila o izdavanju viza pomorcima. Odredbe, *inter alia*, glase:

„**Članak 10.** Ako se pomorac iskrcava s plovila koje je uplovilo u dansku luku ili čije se uplovljavanje u dansku luku očekuje, kako bi prešao vanjsku granicu schengenskog prostora, primjenjuje se sljedeći postupak ako mu je prilikom iskrcavanja potrebno izdati vizu:

- (1) Brodarsko društvo ili pomorski agent obavještavaju policiju koja ima nadležnost na području u kojem se nalazi luka pristajanja o namjeri pomorca na kojeg se primjenjuju zahtjevi za vizu da se iskrcava u luci pristajanja i da zatim prijeđe vanjsku granicu schengenskog prostora. [...]
- (2) Policija koja ima nadležnost na području u kojem se nalazi luka pristajanja provjerava što je prije moguće jesu li informacije koje su brodarsko društvo ili pomorski agent dostavili točne te jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 5. U sklopu te provjere policija provjerava plan kretanja pomorca unutar schengenskog prostora.

[...]”

Članak 11. Ako se pomorac iskrcava s plovila koje je uplovilo u dansku luku, ili čije se uplovljavanje u dansku luku očekuje, i ukrcava na drugo plovilo u drugoj luci unutar schengenskog prostora, primjenjuje se sljedeći postupak ako mu je prilikom iskrcavanja potrebno izdati vizu:

- (1) Brodarsko društvo ili pomorski agent obavještavaju policiju koja ima nadležnost na području u kojem se luka pristajanja [nalazi o namjeri pomorca na kojeg se primjenjuju zahtjevi za vizu da se iskrcava u luci pristajanja] kako bi se ukrcavao na drugo plovilo u drugoj luci unutar schengenskog prostora. [...]
- (2) Policija koja ima nadležnost na području u kojem se luka pristajanja nalazi provjerava što je prije moguće jesu li informacije koje su brodarsko društvo

ili pomorski agent dostavili točne te jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 5. U sklopu te provjere policija provjerava plan kretanja pomorca unutar schengenskog prostora.

- (3) Policija koja ima nadležnost na području u kojem se nalazi luka pristajanja šalje upit telefonom, telefaksom, e-poštom ili drugim sredstvom tijelu granične kontrole u luci u kojoj se pomorac namjerava ukrcati na drugo plovilo kako bi provjerila je li plovilo na koje se pomorac namjerava ukrcati uplovilo ili se njegovo uplovljavanje očekuje. Podaci o brojevima telefaksa i ostale kontaktne informacije tijela granične kontrole na vanjskim granicama schengenskog prostora moraju biti dostupni i ažurirani na policijskom intranetu.

[...] [orig. str. 9.]

E. Dvojbe u vezi s pravom Unije i argumenti stranaka

Dvojbe u vezi s pravom Unije

- 17 Prema prvom stavku članka 49. UFEU-a, ograničavanje slobode poslovnog nastana državljana jedne države članice na državnom području druge države članice zabranjuje se (primarni poslovni nastan). Ta se zabrana odnosi i na ograničavanje osnivanja zastupništava, podružnica ili društava kćeri od strane državljana bilo koje države članice s poslovnim nastanom na državnom području bilo koje druge države članice (sekundarni poslovni nastan). Prema drugom stavku članka 49. UFEU-a, sloboda poslovnog nastana uključuje, podložno odredbama koje se odnose na slobodno kretanje kapitala, pravo pokretanja i obavljanja djelatnosti kao samozaposlene osobe te pravo osnivanja i upravljanja poduzećima, osobito trgovačkim društvima u smislu drugog stavka članka 54., sukladno uvjetima koje pravo zemlje u kojoj se taj poslovni nastan ostvaruje utvrđuje za svoje državljane (vidjeti na primjer predmet C-212/97, Centros, t. 19. i predmet C-170/05, Denkavit Internationaal i Denkavit France, t. 20.).
- 18 Prema prvom stavku članka 54. UFEU-a, sloboda poslovnog nastana obuhvaća trgovačka društva (i) osnovana sukladno pravu neke države članice, i (ii) čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi unutar Unije.
- 19 Za potrebe odredba poglavlja o poslovnom nastanu (i uslugama), navedena trgovačka društva tretiraju se na isti način kao i fizičke osobe koje su državljani država članica.
- 20 Trgovačko društvo koje je obuhvaćeno područjem primjene članka 54. UFEU-a može, dakle, osnivati zastupništva, podružnice ili društva kćeri i druge oblike sekundarnog poslovnog nastana u drugim državama članicama pri čemu ni država podrijetla ni država domaćin nemaju pravo ograničiti mu to pravo.

- 21 Pojam „poslovnog nastana” u smislu članka 49. UFEU-a nije preciznije definiran u Ugovoru, ali, u skladu sa sudskom praksom Suda, uključuje stvarno obavljanje gospodarske djelatnosti na neodređeno razdoblje u okviru stalne poslovne jedinice u drugoj državi članici (vidjeti, na primjer, C-161/07, Komisija /Austrija, t. 27., i predmet C-221/89, Factortame i drugi, t. 20.). U tom je predmetu Sud još presudio da registracija plovila ne uključuje nužno poslovni nastan u smislu Ugovora, posebno kada se plovilo ne upotrebljava radi **[orig. str. 10.]** obavljanja gospodarske djelatnosti ili kada zahtjev za registraciju preda osoba, ili netko drugi u njezino ime, koja nema poslovni nastan, niti ga ima namjeru imati, u dotičnoj državi. Međutim, Sud je dodatno istaknuo da kada plovilo predstavlja sredstvo za obavljanje gospodarske djelatnosti koja uključuje stalnu poslovnu jedinicu u dotičnoj državi članici, registracija navedenog plovila ne može se odvojiti od uživanja slobode poslovnog nastana. (vidjeti predmet C-221/89, Factortame i dr., t. 21. do 22.).
- 22 Među strankama je nesporno da zahtjev za radnu dozvolu određen člankom 13. stavkom 1. Udlændingelovena, u vezi s člankom 33. stavkom 4. Uredbe o strancima, može predstavljati ograničenje slobode poslovnog nastana u smislu članka 49. UFEU-a.
- 23 Cilj osiguravanja stabilnosti tržišta rada, a time i izbjegavanja njegova ugrožavanja, načelno može opravdati ograničavanje slobode kretanja (vidjeti predmet 18/17, Danieli & C. Officine Meccaniche SpA, presuda od 14. studenoga 2018.).

Argumenti Anklagemyndighedena

- 24 Pravila članka 13. stavka 1. Udlændingelovena, u vezi s člankom 33. stavkom 4. Uredbe o strancima, predstavljaju nediskriminirajuće ograničavanje slobode poslovnog nastana zato što je njihova namjera osigurati stabilnost tržišta rada i time izbjeći njegovo ugrožavanje.
- 25 Danska su pravila proporcionalna, odnosno prikladna za osiguranje postizanja željenog cilja te se njima ne prekoračuje ono što je nužno za postizanje toga cilja. Stoga Anklagemyndigheden smatra da je to ograničenje slobode poslovnog nastana su skladu s pravom Unije.

Argumenti trgovačkog društva VAS Shipping ApS

- 26 Zahtjev za radnu dozvolu nije nužan za ostvarivanje važnog razloga u općem interesu, uključujući cilj da se osigura stabilnost tržišta rada i time izbjegne njegovo ugrožavanje. Sirius Shipping ApS stoga smatra da su predmetna danska pravila suprotna pravu Unije.
- 27 Ta pravila nisu prikladna za osiguravanje stabilnosti tržišta rada. Razlog tomu je što, *inter alia*, (1) navedena pravila ne obuhvaćaju plovila koja su upisana u

upisnike brodova drugih zemalja, (2) posada u svakom slučaju mora imati radnu dozvolu za rad na području luke [**orig. str. 11.**] ili drugdje na državnom području Danske, (3) tim se pravilima ne sprečava da državljani trećih zemalja uđu u dansku luku više od 25 puta jer je jedini odlučujući faktor koliko često predmetno plovilo uplovljava u dansku luku i (4) danska pravila o vizama u stvarnosti ispunjavaju spomenuti cilj osiguravanja stabilnosti tržišta rada.

- 28 S jedne strane, područje primjene danskih pravila je usko, dok je, s druge strane, vrlo restriktivno za brodovlasnike koji su obvezni mijenjati svoju politiku zapošljavanja.

F. Pozadina pitanja koje je uputio Østre Landsret

- 29 U određenom broju presuda, Sud je odlučio o čimbenicima koji, u skladu s UFEU-om, trebaju biti obuhvaćeni ocjenom proporcionalnosti ograničenjâ u odnosu na slobodu poslodavca da odabere svoje radnike.
- 30 Međutim, ta se sudska praksa uglavnom tiče odnosa s pravilima o uslugama. Stoga, ranije odluke Suda ne pružaju pouzdane smjernice za procjenu odnosa između predmetnih danskih pravila i članka 49. UFEU-a o slobodi poslovnog nastana.
- 31 Østre Landsret stoga smatra da je potrebna odluka o tome protive li se članku 49. UFEU-a pravila slična danskim pravilima, kojima se zahtijeva radna dozvola za državljane trećih zemalja koji rade na plovilima koja viju dansku zastavu i čiji su vlasnici državljani drugih država članica Unije, kako bi mu se omogućilo da presudi u ovom predmetu.
- 32 U skladu s time, Østre Landsret odlučio je prekinuti žalbeni kazneni postupak kako bi Sudu uputio zahtjev za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. UFEU-a.
- 33 S obzirom na navedeno, od Suda se traži odgovor na sljedeće pitanje.

Nalaže se [**orig. str. 12.**]

Østre Landsretu da uputi Sudu Europske unije sljedeće prethodno pitanje:

Pitanje 1.

Protivi li se članku 49. UFEU-a zakonodavstvo države članice kojim se od članova posade iz trećih zemalja na plovilu koje vije zastavu države članice i koje je u vlasništvu brodovlasnika koji je državljanin druge države članice Europske unije, zahtijeva da imaju radnu dozvolu, osim u slučajevima kada plovilo uplovi u luke države članice najviše 25 puta tijekom kontinuiranog razdoblja od jedne godine?

(Potpis)

[*omissis*]

RADNI DOKUMENT